

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Történelem és Filozófia Kar
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Kommunikációtudományok
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Könyvtár- és Információtudomány

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Bevezetés a könyvtártudományba – HLM6102						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Gurka-Balla Elena, tanársegéd, dr.						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Gurka-Balla Elena, tanársegéd, dr.						
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	AT

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	154	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					30
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					32
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					12
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	82				
3.8 A félév össz-óraszama	154				
3.9 Kreditszám	6				

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A tájékoztató dokumentáció hatékony kezelése az eltérő típusú könyvtárakban/ intézményekben • Az információ- és kommunikációtudományok területéhez kapcsolódó szaknyelv és a szakmai ismeretek elsajátítása; • A korszerű információszerzési és kommunikációs módszerek ismerete és használata, beleértve a könyvtári program által nyújtott eszköztár kezelését • Adatgyűjtési képesség • Elemzési képesség
-----------------------------	--

Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • Kritikai gondolkodás kialakítása • Beszédképesség kifejlesztése • Közösségben végzett munka összehangolása • Elemző- és szintetizáló készség • Számítógéphasználat • A különböző professzionális szituációk hatékony és a valósághoz igazódó kezelése
-----------------------------	--

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtártudományi alapismeretek elsajátítása • A könyvtári munkafolyamatok bemutatása
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A tantárgy abszolválásával megszerezhető jártasságok a következők: kritikai gondolkodás; problémamegoldó készség; könyvtári programban való jártasság kialakítása; adatfelvételi módszerek alkalmazása; az egységesített és visszakereshető adatfeldolgozás módszerének és technikáinak az elsajátítása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<p>A könyvtár fogalma és működése. A könyvtártípusok ismertetése. Alapfogalmak és kulcsszavak : könyvtár, állomány, beszerzés, feldolgozás, olvasószolgálat, tájékoztatás, könyvtári menedzsment, könyvtártípusok (nemzeti, köz-, szak-, felsőoktatási és iskolai könyvtár) Könyvészet: <i>Könyvtárosok kézikönyve</i>. 1. kötet: 15-142, 3. köt.: 39-177</p>	Interaktív előadás, bemutató	
<p>A dokumentum fogalma és osztályozása Alapfogalmak és kulcsszavak : dokumentum, információhordozó, primér, szekundér és terciér információtartalom, dokumentumtípusok (szöveges, kép-, hang- és egyéb dokumentumok), hipertext és multimédia, a könyv adatai (a szerző neve, a mű címe, a kiadó neve, stb) és lelőhelyei (címlap, címlapverző, kolfón, előzékek, szövegtest, ...), dokumentumok visszakeresését szolgáló eszköztár. Könyvészet: <i>Könyvtárosok kézikönyve</i>. 1. köt.: 152-193</p>	Interaktív előadás, bemutató	
<p>A könyvtár használói Alapfogalmak és kulcsszavak : olvasószolgálat, beiratkozás, kölcsönzés (füzetes, könyvkártyás, tasakos, tikketes, számítógépes), átirányítás, előjegyzés, könyvtárközi kölcsönzés, statisztikai</p>	Interaktív előadás, bemutató	

<p>felmérések (olvasói kereslet), az olvasók képzése, hátrányos helyzetű olvasók, közönségkapcsolat</p> <p>Könyvészet: Halász Béla: <i>Az olvasószolgálat tartalmi kérdései és technológiája</i>. Budapest, Könyvtári Intézet, 2001.</p>		
<p>A könyvtáros munkájának a megszervezése. Tájékoztatás</p> <p>Alapfogalmak és kulcsszavak : menedzsment, könyvtáros szerep, információs szakember, információk professzionális nyomonkövetése, értelmezése, szelektálás, begyűjtés, szervezés, feldolgozás, hatékonyság, metaadatok, archiválás, források verifikálása, oktatói szerep, tervezés. Tájékoztatás, közönségkapcsolatok, olvasói összetétel, segédkönyvtár, referenz anyag, adattár, kézikönyvek, technikai referenz, faktografikus és bibliográfiai adatkeresés, irodalomkutatás, könyvajánlás, felmérések.</p> <p>Könyvészet: <i>Könyvtárosok kézikönyve</i>. 5. kötet: 42-45</p>	Interaktív előadás, bemutató, szemléltetés	
<p>A dokumentumok kiválasztása és beszerzése</p> <p>Alapfogalmak és kulcsszavak : megrendelés, javaslati kartoték, érkeztetés, leltározás, leltárbélyegző, leltárszám, vonalkód, raktárszám, leltárkönyv (csoportos és egyedi), kísérőjegyzék.</p>	Interaktív előadás, bemutató, szemléltetés	
<p>A dokumentum formai és tartalmi feltárása. A bibliográfiai leírás</p> <p>Alapfogalmak és kulcsszavak : bibliográfiai leírás, egységesített név, besorolási jelzetek, adatcsoportok, -elemek, ISBD, MARC, UNIMARC formátumok, könyvtári program, modulok.</p>	Interaktív előadás, bemutató, szemléltetés	
<p>A szakozás (Dewey, ETO) és tárgyszavazás alapfogalmai</p> <p>Alapfogalmak és kulcsszavak : információkereső nyelv, alfanumerikus jelzetek, tizedes osztályozás, ETO, deszkriptor, tiltott tárgyszavak, teaurusz.</p>	Interaktív előadás, bemutató, szemléltetés	
<p>Bibliográfiai és tájékoztató tanulmányok</p> <p>Alapfogalmak és kulcsszavak : számbavétel, lefedettség, azonosítás, bibliográfia típusok (önálló és rejtett, kurrens és retrospektív, elsődleges és másodlagos, regionális, teljes és válogató, kalauzbibliográfiák), bibliográfiai adatbázisok.</p> <p>Könyvészet: <i>Könyvtárosok kézikönyve</i>. 2. kötet: 302-308, 327-334</p>	Interaktív előadás, bemutató, szemléltetés	
<p>Könyvtártani kutatások módszertana</p> <p>Alapfogalmak és kulcsszavak : kutatási tárgy, tervezés, stratégia, anyaggyűjtés, szelektálás, cél és részfeladatok, határidő.</p>	Interaktív előadás, bemutató, szemléltetés	
<p>Különgyűjtemények és állományrendezés</p> <p>Alapfogalmak és kulcsszavak : ritkaságok, kéziratok, címeliák, őskiadványok (inkunábulumok), régi könyvek, térképek, metszetek, kép- és hangdokumentumok tárolása, apró nyomtatványok (szürke irodalom), helyismereti adattár, anyagrendezés</p>	Interaktív előadás, bemutató, szemléltetés	

és tárolás, könyvtári polcok, dobozok, higiéniai követelmények, megőrzés és tárolás. Könyvészet: <i>Könyvtárosok kézikönyve</i> . 3. kötet: 181-205		
A könyvtárak automatizálása Alapfogalmak és kulcsszavak : könyvtári program, integrált könyvtári rendszer, modulok, nyilvános számítógépes katalógus (OPAC), authority állományok, karakterkészlet, automatikus ellenőrzés, globális információs infrastruktúra, osztott közös katalógus Könyvészet: <i>Könyvtárosok kézikönyve</i> . 4. kötet: 125-129, 142-145	Interaktív előadás, bemutató, szemléltetés	
Könyvtári management és marketing Alapfogalmak és kulcsszavak : tervezési szintek, stratégiai szemlélet, - tervezés, küldetés és jövőkép, környezeti felmérés, projekttervezés, célirányosság és kommunikáció, életkor-elmélet, szervezetépítés, szervezeti kultúra, emberi erőforrásgazdálkodás, vezetés, motiváció, TQM (Total Quality Management) Könyvészet: <i>Könyvtárosok kézikönyve</i> . 4. kötet: 306-343	Interaktív előadás, bemutató, szemléltetés	
A könyvtári rendszer Alapfogalmak és kulcsszavak : könyvtári rendszer, gyűjteményi alrendszer, kiadványcsere, fölős példányok, országos gyűjteményfejlesztés, tárolókönyvtár, bibliográfiai szolgáltatás, lelőhely-nyilvántartás, dokumentumszolgáltatás (UAP), képzés és továbbképzés, szakmai közélet, fejlesztési stratégiák és könyvtárpolitika. Könyvészet: <i>Könyvtárosok kézikönyve</i> . 3. kötet: 241-306	Interaktív előadás, bemutató, szemléltetés	
Könyvészet Kötelező könyvészet: Gurka-Balla Ilona: <i>Bevezetés a könyvtártudományba</i> . Kolozsvár, Egyetemi Műhely Kiadó, 2014 <i>Könyvtárosok kézikönyve</i> . Szerk. Horváth Tibor, Papp István. 1-5. kötet. Budapest, Osiris, 1999-2003. Pierre-Yves Duchemin–Dominique Lahary: <i>Arta informatizării unei biblioteci. Ghid practic</i> . Timișoara, Amarcord, 1998. p. 301–359. Brigitte Richter: <i>Ghid de biblioteconomie</i> . București, Grafoart, 1995. <i>Ghid de informatizare a bibliotecilor mici și mijloci</i> . Asociația Bibliotecarilor din Învățământ – România, coord.: Mircea Regneală. Constanța, Ex Ponto, 2000. Választható/opcionális könyvészet: Heffner Anna: <i>Könyv a könyvről</i> . 3. kiadás. Budapest, Tankönyvkiadó, [199-?]. Könyv, könyvtár, könyvtáros. Budapest, OSZK. Halász Béla: <i>Az olvasószolgálat tartalmi kérdései és technológiája</i> . Budapest, Könyvtári Intézet, 2001 Management pentru viitor. Bibliotecii și arhive. Editori: G.B. Angheliescu și István Király. Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujană, 2000. Mircea Regneală: <i>Studii de biblioteconomie</i> . Constanța, Ex Ponto, 2001.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A Kolozsvári Egyetemi Könyvtár bemutatása Tevékenység: keresés a hagyományos cédulakatalógusokban, az online katalógusban, a segédkönyvek használata a referenz teremben, információkeresés a szabadpolcos termekben.	Bemutató, egyéni és csoportos gyakorlatok	

A könyv története az interneten hozzáférhető könyvtáros szaklapok anyagából	Heurisztikus beszélgetés	
Olvasói kérdőívek, könyvtárt bemutató lapok	Bemutató, egyéni és csoportos gyakorlatok	
A különböző típusú könyvtárak irányító elveinek bemutatása és a könyvtáros feladatainak a megjelölése Tevékenység: Esettanulmányok készítése különböző típusú könyvtárakban (nemzeti, egyetemi, szak-, köz- és iskolai könyvtárak)	Esettanulmány	
A könyv útja a megrendeléstől az olvasó asztaláig Tevékenység : ismerkedés az egyes osztályok működésével	Bemutató, egyéni és csoportos gyakorlatok	
Automatizált programban végzett leírások Tevékenység : űrlapok kitöltése bibliográfiai adatokkal, ismerkedés a számítógépes programmal	Bemutató, egyéni és csoportos gyakorlatok	
Automatizált programban végzett tárgyszavazás és keresés Tevékenység : Keresés az Aleph könyvtáros programban, tárgyszavazás.	Bemutató, egyéni és csoportos gyakorlatok	
Tájékoztató a referenz teremben Tevékenység: Dokumentációs szolgálat: kivonatok, sűrítmények és témadokumentáció készítése.	Bemutató, egyéni és csoportos gyakorlatok	
Helytörténeti kutatások a Kolozsvári Egyetemi Könyvtárban Tevékenység : PowerPointos bemutató, közös megbeszélés.	Bemutató, Power Point-os bemutató	
A különgyűjtemények speciális katalógusai Tevékenység : ismerkedés a speciális katalógusokkal, helyszíni megfigyelések.	Bemutató, egyéni és csoportos gyakorlatok	
A könyvtár automatizálási tervének elkészítése (vázlat)	Bemutató, egyéni és csoportos gyakorlatok	
Az információk értékesítése a közéletben és a könyvtárak ügyvitele	Heurisztikus beszélgetés	
Virtuális könyvtár – keresés a világhálón – Tevékenység : számítógépes navigálás keresőfogalmak segítségével, keresési stratégiák alkalmazása, PowerPointos bemutató	Bemutató, egyéni és csoportos gyakorlatok	
Ajánlott olvasmányok: Heffner Anna: Könyv a könyvről . 3. kiadás. Budapest,Tankönyvkiadó, [199-?]. Könyv, könyvtár, könyvtáros. Budapest, OSZK. Halász Béla: Az olvasószolgálat tartalmi kérdései és technológiája. Budapest, Könyvtári Intézet, 2001 Pipics Zoltán: A könyvtáros gyakorlati szótára : 20 nyelvű szakszótár a könyvtári feldolgozó munkához magyar és nemzetközi használatra. Budapest : Akadémiai Kiadó, [196?] Könyvtártudományi tanulmányok : 1969. Budapest : Népművelési Propaganda Iroda, 1970. Örökség és feladat : tanulmányok romániai magyar könyvekről, könyvtárakról. Sepsiszentgyörgy : EMKE Könyvtári Szakosztálya, 1995. Gerő Gyula: Magyar könyvtártörténeti kronológia : 996-2007. Budapest : Országos Széchényi Könyvtár, 2009 Gereben Ferenc: Könyv, könyvtár, közönség : (a magyar társadalom olvasáskultúrája olvasás- és könyvtárszociológiai adatok tükrében). Budapest : Országos Széchényi Könyvtár, 2000 Buda Attila: Könyvtári ismeretek kisszótára : A-Zs. Budapest : Korona, 2002		

Könyvek által a világ... : tanulmányok Deé Nagy Anikó tiszteletére. Marosvásárhely : Teleki Téka Alapítvány, 2009
Könyvtári tájékoztató. Budapest, 1956-.

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy eleget tesz a következő elvárásoknak:

- A Felsőoktatási Szakosodások Nemzeti Besorolása (<http://www.rncis.ro>)
- A Romániai Foglalkozási Besorolás (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Teszt – 50 pont	Teszt	50 %
10.5 Szeminárium / Labor	Esszé – 10 pont Könyvtárbeutató leprello – 5 pont Témadokumentáció – 10 pont	A bemutatott anyag értékelése	25 %
	Szemináriumi dolgozat – 25 pont	Bemutató és megbeszélés	25 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Az állomány kezelésének az elsajátítása, az adatok rögzítésének a megszervezése és visszakereshetővé tétele a könyvtáros programban. • A szakterminológia elsajátítása. • A szemináriumokon való aktív 70 %-os részvétel			

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2020-03-30

Dr. Gurka-Balla Iлона

Dr. Gurka-Balla Iлона

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2020. 03. 31

Dr. Nagy Róbert Miklós docens

